

Купранець І.М., здобувач Національної академії внутрішніх справ

**ВЗАЄМОДІЯ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ
У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ
ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ**

Департамент захисту економіки Національної поліції (далі - ДЗЕ НПУ) на системній основі уживає заходи щодо захисту бюджетних коштів від злочинних посягань, забезпечує правомірність застосування процедур закупівлі товарів, робіт і послуг та цільового використання бюджетних коштів; організовує та здійснює заходи щодо попередження та викриття злочинів, пов'язаних з бюджетними коштами, забезпечує ефективну діяльність територіальних підрозділів ДЗЕ в частині, що стосується його функціональності.

На сьогодні увагу структурних підрозділів ДЗЕ зосереджено на оперативному супроводженні бюджетних видатків, які спрямовуються на функціонування найбільш корупційно вразливих сфер, зокрема, соціально-економічну, охорони здоров'я, освіти і науки, молоді та спорту. Крім цього, об'єктом контролю є не лише державні установи, які освоюють бюджетні кошти, а й діяльність органів влади та громадських організацій при використанні фінансової допомоги, яка надходить в Україну від міжнародних донорів.

Як свідчить аналіз практики викриття будь-якого кримінального правопорушення передусім отримання інформації, її вивчення та оцінка. На сьогодні порядок і процедура отримання інформації правоохоронними органами передбачена Законами України, «Про оперативно-розшукову діяльність», «Національну поліцію України» та іншими нормативно-правовими актами. Незважаючи на нібито визначенні положення законодавчих актів у практичній діяльності не завжди такі норми працюють ефективно. Отже, існують проблемні питання при отриманні інформації від державних органів та суб'єктів господарювання на стадії вивчення попередньої інформації (заяви, звернення тощо) до внесення відомостей до ЄРДР. Все частіше відмовляють у

наданні інформації центральні органи влади та підпорядковані їм підприємства.

Є надія, що з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію України» такі проблемні питання вирішаться (наявність доступу до баз даних). Проте, вказаним законом чітко не визначено повноваження поліції та обов'язковість дії суб'єктів господарювання при отриманні запитів про надання інформації, що може стати перепорою у виконанні поліцією своїх функцій.

В умовах сьогодення для кожного оперативного працівника постає актуальне питання шляхів та способів отримання в установленому законом порядку інформації, зокрема при проведенні заходів в рамках оперативно - розшукової справи.

При документуванні злочинів пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів перш за все виникає потреба у отриманні інформації про рух коштів по розрахунковим рахункам суб'єктів господарювання, які отримали бюджетне фінансування і мають певні зобов'язання перед державою в особі замовника.

Так, п. 4 ч. 1 ст. 8, ст. 9, ч. 1 ст. 11 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» працівникам оперативних підрозділів надається право ознайомлюватись з документами та даними, що характеризують діяльність підприємств, установ та організацій, вивчати їх, виготовляти копії таких документів, а з дозволу слідчого судді в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України - витребувати документи та дані, що характеризують діяльність підприємств, установ, організацій, із залишенням копій таких документів та опису вилучених документів особам, в яких вони витребувані, та забезпеченням їх збереження і повернення в установленому порядку.

Відповідно до положень ст. 60 Закону України «Про банки і банківську діяльність» відомості про рух коштів по розрахунковим рахункам суб'єкта господарювання становлять банківську таємницю, яку банк зобов'язаний зберігати. Статтею 62 вказаного Закону, передбачено розкриття банківської таємниці на письмову вимогу МВС або за рішенням суду.

Проте, у практичній діяльності така норма закону не працює. По перше, відповідно до вимог ч. 2 ст. 62 Закону

України «Про банки і банківську діяльність» вимога відповідного державного органу на отримання інформації, яка містить банківську таємницю, повинна містити посилання на норми закону, відповідно до яких державний орган має право на отримання такої інформації. У разі проведення оперативно- розшукових заходів, відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про ОРД», передбачено отримання дозволу суду.

По друге, для отримання рішення суду на розкриття банківської таємниці, оперативному підрозділу необхідно вказати норму закону, яка визначає порядок розгляду клопотань МВС в рамках ОРС. На сьогодні порядок розгляду клопотань та винесення рішень у місцевих та апеляційних судах не визначено. Суди у своїй діяльності керуються лише нормами Кримінального процесуального кодексу, які неможливо застосувати при проведенні ОРД.

Підсумовуючи сказане нами пропонується ініціювати внесення до ч. 1 ст. 27 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» доповнень наступного змісту «Розглядає клопотання підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність».

Іншою проблемою на сьогодні є неврегулювання питання взаємодії правоохоронних органів з міжнародними інституціями до моменту відкриття кримінального провадження. Так, розділом IX Кримінального процесуального кодексу України «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження» визначено порядок обміну інформацією лише в рамках кримінального провадження. Проте питання отримання інформації до відкриття ЄРДР залишається не вирішеним. Одним із способів врегулювання прогалин у законодавстві є укладання меморандумів про партнерство між Національною поліцією України та представниками міжнародних організацій, зокрема з Європейським бюро по боротьбі з шахрайством (ОЛАФ), Ради Бізнес-Омбудсмена, Європейським департаментом Міжнародного валютного фонду, ОБСЄ, ООН, НАТО та іншими, якими би передбачалось безпосереднє отримання відомостей, таким чином уникаючи бюрократичних процедур оформлення міжнародних доручень за участю Генеральної прокуратури України. За попередніми перемовинами представники міжнародних організацій

зацікавлені у спрощенні бюрократичних чинників та готові до безпосереднього контакту.

На переконання працівників практичних підрозділів Національної поліції України, зі створенням нової правоохоронної структури необхідно з перших днів прийняти міжвідомчі нормативні документи, які врегулюють питання взаємодії та компенсують де які прогалини у діючому законодавстві України.